

FEDERATIUNEA

Diurnalul politic, literar, comercial și economic.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, și Dominec'a deminèti'a.

Cancelari'a Redactiunii :

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32

Locuini'a Redactorului :

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi și nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune 4 fl. v. a.
Pre siese lune 7 fl. 50 cr.
Pre anulu întregu 15 fl.

Pentru Romania :
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2 de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschis 20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 17/29. apr. 1868.

Una noua proba de liberalismu ungurescu, ni dede decurendu d. Mauritiu Iocai, redactorele diurnalului ungurilor liberali (!), „Hon“. Dsa adeca, cercetându-si de una dfile pre alegatori, li tienù una cuventare, in ca'ea, asemenea unui potentatu, dupa ce vorbi despre politic'a Europei, veni la cele interne si aci apoi si-desvoltâ tota' iscusinti'a de barbatu de statu si mare politicu. Nam luà neci notiia despre acest'a intemplantare, daca d. Iocai n'ar' fi aflatu cu cale a ne trage si pre noi in jocu si a ne asiediã in sîrulu celoru „ce calca in petiore legile aduse in diet'a unguresca.“ — Dsa insîra in acea cuventare diurnalele „Pestbudinschi Wedomosti, Zastava etc. si „Federatiunea“, ca organe de agitare, revoltatorie contra legiloru si a constitutiunei. De ace'a ne vedemu indetorati a protestã contra acestor insinuãri malitiose, si a pofi pre dnulu Iocai, sê ne documenteze d'in cuprinsulu diurnalului nostru, candu si prin ce am agitat. Pentru ce n'a luat dsa si compani'a dsale la analise totu ce am scrisu, si cu arm'a dreptului si a dereptãtii sê ne refranga, sê ne documenteze, cã nu avemu dreptu sê pretendemu o perfecta egala indeptãtãre a natiunei nostre in Ungari'a, cã nu avemu dreptu, sê pretendemu independenti'a si autonomi'a Transilvaniei, leganelu natiunei nostre? Dar' ce intrebare?! Unu unguuru atãtu de esaltatu sê-si mai bata capulu cu pretensiunile romanilor! Lui si totoror celoru de o panura cu elu, le este de ajunsu sê auda de la cine-va, cã cutare diurnalul romanu vre egale indreptãtãre natiunale, vre independenti'a Transilvaniei, si indata te-au stigmatizat cã esti agitatoru, cã lucrã contra legiloru unguresci, si punctum. De aci nu-i mai poti scote, ori cãtu te vei trudi. Intr'ace'a asta procedura a contrariloru nostri nu ne confunda nice decâtu. Sê ne insemnãmu numai bine descoperirile ce ne facu, cã-ci ele ne servescu spre orientarea nostra. Pana acum erãmu de credintia, cã celu putienu acei matadori ai unguriloru, cari strigãu lumii sê audia, cã ei suntu liberali, mai au ce-va simtiu de dreptu si de dreptate. Si asta-di vine chiaru dlu Iocai sê ne despoia si de acêsta credintia, aretându-ne cã si bucinatulu loru liberalismu insemna: *totu pentru unguuri si nimicu pentru alti.* Asiè ne convingemu pre tota diu'a de adeverulu, cã partite intre unguuri esistu numai pentru drag'a de domnia, era candu e vorba de pretinsuniile celoralte natiuni, atunci tote acele partite se unescu spre a ne asupri si spre a ne desbracã de tote drepturile. Le repetãmu si cu asta ocaziune, cã ori ce voru face cu noi, nu ne vomu lasã de drepturile nostre. Natiunea romana viua nu se va lapedã de autonomi'a Transilvaniei. Natiunea romana d'in Transilvani'a nu este reprezentata in diet'a Ungariei; prin urmare legile aduse in acesta dieta nu o potu oblegã. Cu cãta taria tienu unguuri la tendintiele loru de a suprematisã pre cele alte natiunalitãti, cu mai multa perseverantia tiene natiunea romana de drepturile sale, apoi strige unguuri ce voru vrè, cu insinuãri, lipsite de ori ce temeiu, nu ne voru capacita nici nu ne voru intimidã nici odata.

Cu privire la casulu d'in Ispanlac'a, impartesimu mai la vale o corespundintia, d'in care onor. publicu se va potè convinge despre adeverat'a stare a lucrului. Nimene nu se va mai indol, cã cei puternici incerca tote mediulocele pentru ruinarea nostra. Natiunea ne este neconsiderata, drepturile nostre usurpate, averea si chiaru si libertatea individuale a romanului data preda arbitriului celoru de la putere.

In astufeliu de impregiurãri triste, nu potemu intonã destulu de tare necesitatea *intrunirei tuturor romaniloru* pentru aperiarea drepturiloru nostre, cu

armele dreptului si a le dreptãtii. Sumentu nelenisciti la vetrele strabuniloru nostri; putien'a avere a romanului este atacata. Mai pote fi vre-unu romanu indiferente? Departe! cu lasitatea, departe, cu invidi'a, cu discordi'a si cu neupirea! Betrani ai natiunei nostre incaruntiti in lupte, mai incordati-ve odata poterile, radicati-ve toti graiulu si nu concedeti despoiarea filorvostri de averea, ce ati castigatu cu atãta sudore, — reprezentanti natiunali romani, intrebati pre ministeriulu ungurescu, pana candu are sê tiena asta stare a lucruriloru si unde vre sê ne duca?!

Transilvani'a.

Blasiu, 4 mart. 1868.

Domnule Redactoru!

Scritoriulu acestor putiene sîruri este unulu d'in numerulu acelor blandi crestini, de la care daca cine-va ar' pofi sê merge cu elu unu milu de locu, ar' fi gat'a pentru pace a merge si doue, si cu unii ca acesti-a nu multu progresu poti face, in timpurile de fermentare, in care ne au adusu sortea sê traimu. Dara candu si unii ca acesti-a vinu la cugetu ca sê scrie, si sê pasiesca in publicu, atunci se pote scã, cã nu stã bine lucrulu in satu. Si ore ce reu asiã mare, si ce feliu de periculu ne impresura, care sê fie in stare a escitã si pre cei mai rabdatori? a-lu gãci nu e tocma lucru greu: Archidieces'a, ma intrega provinci'a nostra gr. cat. a Albei Julie, se afla in celu mai tãstut doliu invescuta, dupa perderea pre veneratulu sêu AEpiscopu si Metropolitu.

Dorerea pentru perderea unui atãtu de bunu parinte o au maritu si duplicatu urmãrile ei, cari suntu asemenea sfasiatorie de inima; pentru cã resiedinti'a metropolitana, cea odata modesta, dara cu tota decenti'a prevediuta, stã in intielesulu celu mai adeveratu alu cuventulu despoiatu asiã, cãtu in ast'a privintia nice ceea a regelui Bella, care este proverbialu, n'ar' potè sê o intreca. Bunurile, care facu dotatiunea mensale a archireului, suntu cu totulu desolate, si anumitu padurile, care mai nainte se crutiã cu cea mai mare scumpetate, suntu devastate asiã, cãtu padurariulu pricepatoriu, care au venitu spre a le estimã, nu s'au potutu altufeliu exprime de cãtu dicendu: „Daca ar' fi venitu unu inimicu cu scopu de ale ruinã, mai multu n'ar' fi potutu face.“ Tote aceste-a si altele suntu lucruri triste si doreroze, care inse si daca tardu forte, devenindu sub mana pricepatoria se voru potè indreptã, dara dorere! nice cu organizatiunea interna, si esterna a administratiunei nu stã lucrulu pe picioru ce-va mai bunu. De sinode s'au totu vorbitu, ca nice odata sê nu se tiena; de visitatiuni canonice nice amintire s. a. care a le enumerã nice e de folosu, dara nice cã se potu, fãra a deveni cine-va in suspitiune, cã dora nu s'ar' sfiã a atinge cu necrutãre repausulu fericitei umbre a de curendu adormitului mare Parinte alu patriei si alu natiunei romane, care fiindu mai sub totu tempulu archipastoriei sale cuprinsu de dore-rile struncinatei sale sanitãti, ori cãtu i-au fostu spiritulu de promptu, fiindu-i corpulu infirmu, nu i-au statu in potintia a-si implini detori'a archipastoresca dupa cumu i-ar' fi doritu inim'a cea plina de zelu curescu.

In asemenea giurstãri, consistoriulu Metropolitanu, si cea mai mare parte d'intre Dd. Protopopi, indata dupa asiãdierea la eternulu repausu a adormitului in domnulu Metropolitanu, au subternutu rogarea sa la inaltulu tronul c. r. apostolicu, prin care au cerutu, ca amesuratu dreptului, de care fãra intrerumpere s'au bucuratu acestu cleru intru alegerea archipostoriului sêu, sê se indure a defige terminu pentru implinirea actului, si a denumã d'in partea regimului comisariu pentru conducerea votisarei, spre a se potè substerne numerulu ternariu alu candidatiloru. Mai tardu, pre cumu este cunoscutu, si deputatii gr. cat. d'in intrega provinci'a, cari se afla in Pest'a, d'in parte-si au datu memorandu in ast'a privintia, basatu pe dreptulu istoricu in nemicu schimbatu.

Cand se asteptã in tota or'a rezultatulu la susumentionatele cereri, ecce! esu candidatii proclamati prin organele natiunale, care de care mai tare culcatu pe perin'a opiniunei publice. In contr'a personelor, cari au venitu sub candidare, afara de a mea propria,

care inca au fostu putientelu atinsa, nice o exceptiune nu potu avè; numai fost'au ce-va asemenea cu scopu, si spre folosulu causei? e cu totulu alta intrebare, de ora ce, ori vremu ori nu, regimulu, fie acel'a absolutisticu sêu constitutiunale, nu au remasu, nice va remanè indiferente fatia cu alegerea unci persone, care cuprinde in statu unu locu de asiã mare insemnatate. De aci apoi urmedia, cã luan lu-si tempu de a-si procurã informatiuni despre personele, cari se propunu prin unii si alti de candidati, lucrulu alegerei se amana, si se va amana Ddiu scie pana candu, totu spre daun'a baserice si a natiunei nostre, trecandu cu vederea cã d'in asemenea candidaturi si altu ce-va mai rêu ar' potè sê provina, fiindu cã reulu si de care nu te temi vine cu multu mai usioru, decâtu binele care-lu accepti cu securitate.

Fie-mi dara si mie iertatu a-mi spune nepreocupat'a opiniune in privintia capeteniei nostre basericesci, care vine a fi alesa, presupunendu totu-si, cã aceea va fi alesa de la celu de susu si nu de la omeni, si asiã pre cumu m'am exprimat si mai susu, cu persone nu voiescu a me ocupã, fie dara alesulu domnului Petru, Paulu, sêu Ioane, nu sum in contra, dara mai inainte de tote asi dori ca acel'a sê fie betranu. Betranu!!! in secululu XIX., candu tote au a decurge cu a repediune de totu extraordinaria, candu se poftesce o lupta pe morte si pe vietia, — cu totu-si asi pofi sê fie betranu. Inse nu betranu de dfile si cu numerulu aniloru si alu caruntetiloru, dara betranu indiestratu cu o sciintia amesurata pusetiunei sale, sê aiba o tactica bine nimerita, cã-ci nu e de ajunsu ca cine-va sê vrè a lucrã bine, dara e de lipsa sê scie si calea de a duce ceea incepute in depliniere, sê fie aperiatoriu alu constitutiunei nostre basericesci, acêsta sê o sustiena intrega, si in privintia punctelor, in cari au patimitu scaderu si stricatiune, sê o revindece; asi dori mai incolo ca alesulu clerului si alu poporului cuprindeudu deplinu misiunea sa, unu obieptu d'intre cele mai principale sê-i fie organizarea eparchiei sale, pre cumu cea d'in Iaintru, in to-cma si cea d'in afara, care se afla in statulu celu mai abnormale, si care abnormitate daca se va continuã si mai incolo, mai pe urma ar' aduce cu sine o miserabile disolutiune. Cã-ci si daca de la inceputulu S. Uniri cu Baseric'a romana archireii acestei eparchie ca totu atãti barbati apostolici, unulu au fostu mai zelosu de cãtu altulu, si in privintia relegiunei, si a natiunalitãtii, totu-si spunendu adeverulu, cu obieptulu principale de a pune in ordine sistemisata clerulu, si a-lu educã amesuratu cerintiloru poporului, a fiesã o administratiune basata pe S. S. canone a le baserice, si constitutiunea prelucrata, si aprobata in sinodu, mai putiena grige au pusu de cãtu s'ar' fi cuvenitu.

Cu unu cuventu asi dori, ca barbati clerului, de la carii aterna candidatur'a, sê cugete la scaderile si necesitãtile, ce ne impresura, abnegandu-si toti calculii interesului privatu, avendu inaintea ochiloru numai interesulu religiunei si alu natiunei, sê ne-suesca a alege persone ca acele-a, cari dupa tempurile critice, in cari ne aflãmu, sê corespunda cerintiloru publice ale clerului, si ale poporului, sê-si tiena fiesce care indreptãtãtu la votisare person'a, pe langa care i se odihnesce convingerea, in cugetulu sêu ascunsa, si pe aceea sê o numesca numai atunci, candu i se va cere votulu; cã-ci trambitiandu-si paverile mai nainte, pre lesne se pote templã sê impedece resierea cea mai folositoria. Acêsta e convingerea mea individuale; daca cine-va o va aflã a fi acceptabile, bine, de nu, urmedie fieste care dupa cugetulu sêu. Un'a potu dice cu securitate, cã amanarea restaurarei e impreunata cu o necalculavera dauna in tota privintia, si regimulu mai mare stricatiune si scaderu relegiunei gr. cat. in Transilvani'a nu pote face, de cãtu asiã, daca va amenã alegerea pe tempu mai indelungatu.

Const. P.

Ocn'a Muresiului, 24 aprile 1868.

Dupa ce s'a respanditu faim'a, cã in comitatulu Albei inferiore, in comun'a Ispanlac'a, s'au rescolatu omenii contra deregatoriei, si pentru restabilirea pazei s'a recrutat militia, va interesã pote pre mai multi a sci si caus'a d'in care, si modulu cum s'a escatu acestu tristu incidente, — de aceea daca cumva nu m'a fi prevenitu altulu, me voiu incercã a ve descrie totu casulu, asiã cum a fostu.

Comun'a Ispanlac'a este o comuna romana cam de 60 de fumuri; omenii sunt seraci, de-si doue d'in trei parti a otarului sunt satesci si numai un'a d'in trei parti e a domnilor pamentesci; (per tangentem amintesc, ca domnul pamentescu mai de capetenia in comun'a Ispanlac'a este comitele supremu Georgiu Pogány, care conduce acestu comitatu romanescu inca de pre la anul 1861 incoce.)

Domnii pamentesci inca sub fostulu de pia memoria foru urbarialu ungurescu — ca-ci numai limb'a i-a fostu nemtiesca, si si ast'a numai catu-va tempu — au intentatu contra numitei comune fosta urbariale, introducerea comasatiunei, impartirea locurilor comune si a pasciunei, — si de si dupa patent'a urbariale, fara voi'a comunei urbariale, comasatiunea nu s'ar' fi potutu introduce, dupa ce doue d'in trei parti a otarului au fostu a le comunei, totu-si domnii pamentesci au fortiatu lucrulu intr'atata, catu amaritii sateni au ramasu cu buzele inflate si cu procesulu perdutu. — Domnii pamentesci intr'acea temendu-se de scandalu pote, s'au apucatu lasi de executiunea comasatiunei, acceptandu totu tempuri mai favorabile densiloru, — ca si candu, vedi Dne, nu chiaru tote tempurile pana acum aru fi favoritu pre domnii pamentesci mai multu, decatu pre fostele comune urbariale, si ca atare tempu favorabile s'a cugetatu a fi si est'a presente. De aceea in 16 aprilie a. c. a si esitu pentru clasificarea, mesurarea, si ambularea campului la faci'a locului o comisiune de unu jude si unu scriitoriu si unu ingineriu, carii fura introdusi in comuna prin judele cercuale — szolgabiro — Imecs Domokos.

E de a se permite, ca in comun'a respectiva, inca mai inainte de a sosi comisiunea acum amentita, domnia executiunea militare pentru contributiune.

In aprilu 17 demaneti'a szolgabiro a chiamatu inainte pre judele satescu, pre jurati si pre comun'a intreaga, si dupa ce prin o vorbire, care nemene n'a potutu-o intielege, a introdusu comisiunea si a spusu care i este scopulu, satenii la ast'a au disu, ca „locurile nostre care le-amu mostenitu d'in mosi de stramosii nostri nu le damu odata cu capulu, ca nu e lege ca se ni le pota lua.“ — Se dice, despre ce inse nu ve potu asigura, ca comisariulu esmisu audiendu aceste si asemene vorbe, se apropi'a de unu omu care i era mai indemana, si i trase vre-o doue palme preste obrazu „urmate de blandele-i cuvinte „taci moi“, ce vediendu satenii forte s'au amaritu si indignatu si unii aru fi disu „asi, ca ei totu cu potera ne ieu averea nostra.“ — Siguru inse este, ca omenii au facutu larma, era comisiunea le-a spusu aceste suatari parintiesci: „acceptati voi numai — — — ca voiu inventia eu pre voi, vomu chiama gendarmii si trei companie de catane, apoi faceti voi larma cu acei-a, veti vede apoi cu cine vorbiti,“ si alte asemene. — Comisiunea deci nice n'a mai probatu a est' la campu si a ambul'a, ci tramese numai decatu dupa gendarmi, era satenii cu totii au esitu afara la campu dicundu; „luati-ne casele, gradinele si satulu intregu vilu damu voue, dar' nu ne luati campulu nostru, fara care remanemu cersitori,“ si au si ramasu la campu si preste noptea d'in 17 spre 18 aprilu, in care nopte a esitu focu la o casa dileresca, ce era proprietatea domnului pamentescu, la care era comisiunea in locuinta, acest'a s'a explicatu ca cum omenii inadinsu ar fi aprins'o, desi densii alergandu noptea de la hotaru s'au adunatu, si au stinsu foculu, d'in care era pericolitate casele mosiesiloru invecinati cu aceea casa si nice decum avere unguresca, si dupa stingerea focului, omenii era s'au retrasu la otaru inapoi.

In 18 aprilu, sambata demaneti'a, sosescu de la Aiudu si de la Vintulu-de-susu diece gendarmi; comisiunea luandu lunga sene si pre judele satului si doi jurati satesci, pre carii i tienea si de plenipotentiatii comunei si si de ambulatori, porni sub paz'a gendarmiloru la campu spre intreprinderea ambularei, atunci satenii se apropia, prindu pre judele comunale si pre cei doi jurati si i tragu intre sine „ca se tienu si ei cu satenii si se rabde asemene, si se nu tienu cu domnii pamentesci, cari ar lua cu potera si pielea de pre ei se o pota.“ De membrii comisiunei nimeni nu s'a atinsu nece cu fapt'a nece cu vorb'a, decatu ca domnulu comisariu esmisu si-deduse pre cale caputulu seu unui juratu, pentru ca i era caldu, si candu a prisu omenii pre juratulu respectivu, atunci cu juratulu au dusu si caputulu; — gendarmii odata au incungiuratu pre comisiune ca se o pazesca de omeni, si a si pornitu inapoi catra satu, era in capulu satului a statu in locu si domnulu jude esmisu a inceputu a striga catra sateni, carii remasose la hotaru: „se accepte ei numai, ca acumutramite dupa trei companii de catane, si apoi pre toti i pusca carii voru sta inainte.“ — Satenii de ast'a s'au si infioratu, si nu au cutezatu a se mai returna in satu, ci au luat'o care incatreu a potutu. — Era comisiunea numai decatu fece aretare criminale de rescolare, in care aretare se dice, dupa cum se vorbesce, si aceea „ca omenii carii au pusu mai mare ostendela la stingerea focului d'in noptea, aceia sunt cei mai vinovati si alte“, — si ceru de la tribunalulu d'in Aiudu asistintia militare. D. presedinte au tribunalulu primindu aceste-a dupa amedi la 4 ore, numai decatu telegrafeza la comand'a c. r. militare in Sabiu ca indata se-i dee spre suprimerea revolutiunei d'in Ispanlac'a doue companii de soldati, — comand'a militare telegrafeza ser'a la 8 ore inapoi, ca pre demaneti'a sosescu soldatii d'in Alb'a-Iul'a.

In 19 aprilu, duminica demaneti'a, sosescu la 8 ore 154 militari cu 6 oficiri in Aiudu, de unde pornindu la 12 ore, dupa amedi la 4 ore ajuungu in Ispanlac'a con-

dusi de vice-comitele K. si numai decatu omora trei vacia unoru sateni, ca se aiba de cina, si omora de atunci incoce in tota diu'a, scii ca in lagheru. D. vice-comite da numai porunca, ca ale cui si cate vite se se belesca si asta se esecueza, buna ora domnulu vice-comite acum e si macelariu. — Deci dara d'in 19 aprilu incependu, locuescu in casele Ispanlaceniloru 160 militari, 10 gendarmi, o comisiune de 3 si unu vice-comite, era Ispanlacenii temendu-se de atata militia si-au parasitu tote ce au, si locuescu ca fierole selbatece prin padurile hotareloru vecine si acum de o septamana nice macar unulu nu s'a rentorsu la ale sale. Catanele inse nu multu se ingrigescu de aceea, ca vre daca voru consuma ei tote vitele d'in satu, omenii cu ce sroru mai ar'a? si daca voru consuma tote bucatele, omenii apoi cu ce voru mai tra? pentru ca facia cu nescari romani nu se cade a mai cugeta si de acele, ca-ci romanii sunt destui, si se mai pota si prepadu d'in ei.

Dupa sosirea militariloru, comisiunea in 20 aprilu a inceputu a ambul'a hotarulu si finindu acestu lucru — vedi bine fara sateni — in 23 aprilu s'a rentorsu la amedi acasa in Aiudu, lasandu in Ispanlac'a pre ingineriu ca se mesure hotarulu, si pre militia, gendarmi, jude cercuale si vice-comite ca se defende pre ingineriu si se consume si mai departe la vitele si bucatole sateniloru si asi depinde de la voi'a ingineriului ca pana candu se mai remana militarii in Ispanlac'a, ca-ci acestu pote grabi seu pote se nu grabesca cu finirea mesuratului, si cam vreo 2—3 septamane inca se pote ca Ispanlac'anii se nu se intorca acasa, era militarii se nu merca d'in Ispanlac'a.

In 28 aprilu va merge in faci'a locului si o comisiune criminale, care are de cugetu a accepta pana atunci in satu, pana candu se voru intorce locuitorii a casa.

Ca sortea Ispanlaceniloru se fia si mai dulce, perceptoratulu de dare tocmai in multiesce acolo si catanele esecutore de dare.

Acest'a dara o istoria unei comunei romane in restimpu de 9 zile; la care eu nu facu nece unu comentariu.

Calea acest'a de altmentrea e cea mai secura pentru a saraci pre romani, si asi storsi pana la sufletu de dari, adausuri si cate de tote, si ungerii, ziditorii patriei, daca voru pasi pre calea ast'a inainte, si-voru ajunge scopulu, ca d. c. Ispanlacenii preste 10—15 zile nice nu au ca mai caut'a acasa decatu pote nesci haine de patu, d'in care se-si facea desagi de cersitu.

Nu va fi de prisosu a aminti, ca de si comitatulu nostru e romanescu, inco la judecatoria in Aiudu nece unu asessor romanu nu avemu d'in care cauza se naseu cele mai multe neintielegeri intre judecatoria si romani, ca-ci ungerii, de si le place a domni ca asesori, inse a le inventia limb'a romaniloru nu le place, ca si cum poporulu ar fi pentru judecatoria, si nu ast'a pentru poporu.

Pote Ve aduceți a minte, ca pre la anul 1863-4 cerculu curatu romanescu alu Vingardului aveu unu szolgabiro de ungeru, cu numele Apathi, care tragundu si batujocurindu pre omeni prea taro, comunele romane d'in acelu cercu incercase a se mantui de acelu blandu szolgabiro, inse era se intre dimsele in ru, ca-ci superiorii lu-gasira pre acelu domnu de celu mai demnu, si omu cu caracteru, era pre comunele romane le facura de mintiuna, si le lasara si mai de parte prada domnului szolgabiro, pana ce patriotii anului 1867 nu-lu mai alesera de domnu, si asi remanendu afara, s'a incercatu in tota forma a deveni la unu postu, inse prin modulu cum a amblatu dupa postu a vatematu pre nesci domni de ungeri, cari scieau mai multe defecte ale dsale, si asi s'a intemplatu, ca ce romanii nu cutezara a face sub Schmerling, facura nesci ungeri acum, facura adeca aretare criminale, ca in mai multe ronduri a abusatu cu potera ca szolgabiro, si anume, ca a vendutu mosfele unoru romani pentru pedepse, si banii i-a mancatu densulu, era procuratur'a camerale a inceputu a esecua a dou'a ora etc. etc. cu unu cuventu lu aretara, ca e omu cu caracteru si demnu, si tribunalulu d'in Aiudu lu-si destinse cu o chilia in prinsori'a de acolo, unde acum pote medita despre imperati'a trecuta d'in corculu Vingardului. X

Copiele Plenipotentieloru,

alaturate la petitiunea Romaniloru transilvani, sustenuta Maiestatei Sale imp. reg. in 30. dec. 1866.

(Urmare)

III. Plenipotentia.

(Testulu ca in nr. 57.) Data in Nasaudu 11 octobru 1866. Subscrii: Gregoriu Moisilu m. p. vicariu eppescu, Ioanu Lazaru m. p. curatoru, Teodoru Antonu m. p. prop. si negutiatoriu in Nasaudu, M. Grigoitianu m. p. proprietariu de pamentu, Ioachim Muresianu m. p. Dr. Stefanu Popu m. p., fisicu districtuale, Ioanu Margineanu lui George m. p., Leone Pavelia m. p., Leontinu Luchi m. p. Ioane Florianu m. p. Avacumu Bobu Hangea m. p. posessoru d'in Maieru, Elia Burduhosu m. p. prop. in Rebrisor'a, Maximilianu Lica m. p. Stefanu Timocu m. p., Cosma Anca m. p., Basiliu Axente m. p., Nestoru Jania m. p., Iuanu Poruciu m. p., Octaviu Baritiu m. p., Basiliu Petri m. p., Maximu Popu m. p., Ioane Issipu m. p., Carolu Mihalasiu m. p., Ioane Pavelu m. p., Iosifu Mihalatu m. p., Timofteiu Mafteiu m. p. propriet. de pamentu,

Gregoriu Sangesanu m. p., Petru Chitulu m. p., Dumitru Racosu m. p., Georgiu Cosma m. p., Basiliu Muresianu m. p., Ionu Chitulu m. p., Florianu Marianu m. p., Calistru Tofanu m. p., Basiliu Terente m. p. prop. d'in Romali, Macarie Popu m. p., Ipatie Moldovanu m. p., Moise Giuresiu m. p., Gregorie Vorzariu m. p., Alexie Bobu m. p., Nicolau Rusu m. p., Lazaru Buzila m. p., Ioane Anutiu m. p., Nicolau Popu m. p., Florianu Michosiu m. p., Leone Putileanu m. p., Tanase Teodoranu m. p., Pavelu Echimu m. p., George Sandu m. p., Luca Moldovanu m. p., Nicolau Mateiu m. p., Vasile Chitanu m. p. parocu, Iacobi Ciuta m. p., Ioanu Draga m. p., Isidoru Nistoru m. p., Petru Leonte m. p., Gregoriu Popu m. p., Ioane Popu m. p., Ioane Istrate m. p., Isidoru Rodescu m. p., Ioane Muresianu m. p., Teodoru Rotariu m. p., Ioane Tanasiu m. p., Teodoru Dumbrava m. p., Ferdinandu Varavanu m. p., Gabriele Popu m. p. proprietariu, Ioane Luscanulu m. p., Ioane Palagesie m. p., Gavrilu Loginu m. p., Nicolau Tancoreanu m. p. chirurgu districtuale, Emilu Dumitru m. p., Gregorie Sointiu m. p., Petru Gerasimu m. p. (73.)

IV. Plenipotentia.

Data Sz. Reginu 23/10, 1866. Subscrii: Alesandru Silasiu m. p. ces reg. perceptoriu in pensiune, decoratu cu crucea de auru, Ioane P. Maieru m. p., Drd. A. Trombitasiu m. p., Gabriele Chetianu m. p. protopopu, Ioane Hossu m. p. preotu rom. g. cat., Davila Mateiu m. p. preotu, Stefanu Duma m. p. docente, Mera Taxei m. p., Iosifu Tineu m. p. jude procesuale, Simione Nicolescu m. p. posessoru, Teodoru Popu m. p. preotu romanu g. cat., Teodoru Siandoru m. p. prot. gr. orientalu, Ioane Popescu m. p. parocu, in Deda g. or., Petru Pantili m. p. negutiatoriu, Simeonu Crainicu m. p. proprietariu, Mihaelu Orbonasiu m. p., Georgiu Sceopulu m. p. cancelistu, Iustinu Crisanu, m. p. jude orfanalu, Catana Rudolfu m. p. negutiatoriu, Demetriu Moldovanu prop. d'in Moroiu, Michaelu Neagu m. p. notariu comunale, Opra I. (nedescifrabili), Jeremia Popa Harsianu m. p. parocu g. c., Iosifu Anca m. p. proprietariu, Hurduceanu m. p. notariu, Avramu Iutiu m. p. preotu g. c. in Abofai, Michaelu Fulia m. p. parocu g. or. a Sacalului, Iacobi Pavlea m. p., Georgiu Bardosi m. p., Basiliu Vespremi m. p., Gavrilu Mateiu m. p. parocu g. or. Nadasi romane, Nicolau Luta m. p. docente in Nadasrom., Ioanu Dombradi m. p. jude procesuale, Nicolau Mateiu m. p. parocu g. c. alu Baitiei, Michaelu Ratiu m. p. parocu g. c. Filpisiului micu, Gregoriu Bocosiu m. p. parocu g. c. in Rusunmunti, Ioanu Olteanu m. p. negutiatoriu, Teodoru Pasca m. p. proprietariu, Demetriu Angelu m. p. paroculu Gurgiu lui, Petru Ciavasi m. p. parocu g. cat., Ioane Fulia m. p. preotu in Jabenitia, Simeonu Chetianu m. p. parocu r. g. c. in Ercea. (42)

V. Plenipotentia.

Data in Hatiegu, in 25 Octobru 1866, d'in Conferinti'a inteligintiei romane a tienutului de Hatiegu.

Ioane Ratiu, m. p. protopopu gr. orient. alu tract. Hatiegu, Ioane Balasiu m. p., Petru Popu, m. p. vicariu forane g. c. alu districtului de Hatiegu, Iunis Avostai m. p. prop. d'in Hatiegu, Nicolae Petroviciu, mp. proprietariu, Bucuru Popoviciu, mp., negutiatoriu, Nicolae Tielegredeanu, mp. propr., Dinu Apostolu, mp., propr., Nicolae de Popescu, mp., Alesandru de Popescu m. p., Ioane Popescu m. p., Ioanu Medrea, m. p., parocu, Ioane Grecu, m. p., proprietariu. Aaronu Unguru, m. p., parocu, Vasiliu Dumbrava, m. p. docente prim. in Hatiegu, Ioane Munteanu, m. p. propr. d'in Hatiegu, Ioane Cetatianu, m. p. parocu in Sub-Cetate, Ioane Suci, m. p., adm. in Gadatiu, Ioane Mingia, m. p., docente in Sub-Cetate, Andronicu Nandru m. p., paroculu Baiesciloru, Georgiu D. Densusianu, m. p. parocu g. cat. Antoniu Popu, m. p., Dimitriu Dariu, m. p. paroculu Redritivei, Ioane Lanza, m. p., protopopulu districtului Ulpiei-Traiane, g. c. Ludovicu Munteanu, m. p. (26.)

VI. Plenipotentia.

Data in Cosiocn'a, 1866. 13 octovre.

Demetriu Sabeu, m. p., parocu si v-protopopu alu Cosiocnei gr. cat., Ioane Torok, m. p., proprietariu in Cosiocn'a, Nestoru Georgiu, m. p., paroculu Derminului, Georgiu Pantea, m. p., parocu in Pat'a, Vasiliu Poruti, m. p., parocu in Reditu g. cat., Ioane Crisanu, m. p., docente si propr. in Badiu, Vasiliu Orsinu m. p., propr. in Reditu, Petru Corofu, m. p., propr. in Reditu, Placintariu Pante, m. p. judele satului Placintariu Marcu, m. p., inspectoru de scole a Aitonului, Trifonu Ilie, m. p., paroculu Aitonului, Michaelu Duca, m. p. paroc. Bosiului, Arsenie Budciaru, m. p., propr. in Bosiu, Petru Grama, m. p., docente in Bosiu, Gavrilu Marosianu, m. p., propr. in Bosiu, Alesandru Moldovanu, m. p. parocu g. c. alu Iiniului, Petru Stoica, m. p., paroculu Ci-anului-Mare, Floria Ananie, m. p., cantore in Cianulu-Mare, Arone Boca Velcherescu, m. p., docente g. c. in Cianulu-Mare, Ioane Florianu, m. p., preotu g. c. alu Berchisului de Campia, Macaveiu Craciuanu, m. p., docente in Berchisulu, Artoze Bosianu, m. p., parocu g. or. in Cosiocn'a, Masimilianu Corneliu Codarie, m. p., parocu g. c. localu, Teodoru Chiforu, mp., docente in Cosiocn'a. (24.)

VII. Plenipotentia.

Data in Morlac'a, 17. octovre 1866.

Ananie Popu, m. p., protopopu alu tract. Morlaei, Simeonu Popu, m. p., notariu eom., Gregoriu Popu m. p.,

tore, Amflociu Popu, m. p., parocu g. c. in Molosigu, Petru Petroanu, m. p. parocu g. c. in Sfarasiu, Andreiu Petranu, m. p. cantore, Teodoru Bolosiu, m. p., parocu g. c. in Fildulu-de-susu, Manu Teodoru, m. p., cantoru, Ioanu Deruli'a m. p., docinte in Fildulu-de-susu, Teodoru Popu, m. p., parocu g. c. in Fildulu-de-mediulocu, Ioane Popu, m. p., cantore, Ioane Martinu, m. p., docinte com., Nicolau Rosca, m. p., notariu si adj. judelui proc., Ioane Martinu seniore mp. colectoru com., Petru Olariu, m. p., parocu g. c. in Hodisiu, Andreiu Lungu, m. p., cantore in Hodisiu, Arone Rezeiu, m. p., parocu g. c. in Ciucea, Gabriele Rezeiu not. com., Vasile Draganu, m. p., docinte in Ciucea, Ioane Petrisioru m. p. preotu g. c. in Bologa, Ioan Saiu, m. p., preotu g. c. in Uisiagu, Ioane Ciupe, m. p., docinte in Fildulu-de-giosu, Daniele Galu, m. p., possessore si not. in Sacueu, Aurelie Unguru m. p., docinte in Bolog'a, Iosifu Deacu, m. p., docinte, Ioanu Todoruti, m. p. preotu in Batiene, Ilie Lungu, m. p., parocu or. in Siebisiulu-Mare, Ioanu Cretiu Condoru, m. p., preotu g. or. in Monostoru, Alexandru Moldovanu, mp., capelanu gr. or. in Calat'a-Mare, Simionu Ioane Unguru, m. p. parocu g. c. a Margaului, Alexandru D. Fodoru mp. parocu locale g. c. a Margaului. (31.)

VIII. Plenipotentia.

Data in Sibiu in 15 octovre 1866.

Ioane V. Rusu m. p., protopopulu gr. c. alu Sibiului Franciscu Botianu m. p. parocu gr. c. alu Siuroi mici, Anania Deiciu m. p., parocu gr. c. in Hamba si prop., Simeonu Mihaltianu m. p. parocu gr. c. si prop. in Slimnicu, Toma Munteanasiu m. p. docinte si prop. in Hamba, Irimie Rociu m. p. docinte si prop. in Bradu. Nicolae Mihaltianu m. p. docinte in Sibiu, Nicolae Comanu m. p. parocu gr. c. alu Bradului si prop., Demetriu Cuteanu m. p. parochulu gr. c. alu Sacadului si prop., Ioane Andreiu m. p. docinte si prop. Ioachim Nistoru m. p. parocu gr. c. in Sleri'a, Vasile Munteanu m. p. docinte si prop., Ioachim Aronu m. p. parocu in Buia. Nicolau Stoianu m. p. parocu gr. c. a com. Mighindola, Ifronu Stoja, m. p., proprietariu, Elisoiu Lazariciu m. p. parocu gr. c. in Nucetu. Alexandru Bela Sicsianu, m. p., parocu gr. c. in Ludosiulu mare, Iacobu Radu m. p., parocu in Vestimu, Ioane Stoitia, m. p., parocu si prop. in Gura riului, Ioane Voicu, m. p., docinte si prop. in Gur'a riului, Ioane Denile, m. p., docinte si prop. in Siura mica, Pavelu Nedela, m. p., cantoru gr. si cat. prop. in Sibiu, Ioanu Popu de Alamaru, m. p., adm. par. gr. c. in Vizacna, Isaia Oprisioru m. p., docinte si economu in Vizacna, Nicolau Radu, m. p., parocu gr. c. alu Cusioltiului, Petru Radu, m. p., docinte si economu, Nicolau Deacu m. p., paroculu gr. c. in Caltavassaru, Nicolau Vintila, m. p., docinte in Caltavassaru, Dimitrie Rosca, m. p., parocu gr. c. alu Selistei, Fontaine Comanu, m. p., docinte in Slimnicu. Pavelu Mihatu, m. p., economu, Nicolau Stenile, m. p., parocu in Apoldulu micu. George Calinleanu, m. p., docinte, Ioanu Popu, m. p., parocu gr. c. in Betinariu, Nicolae Farcasiu, m. p., parocu gr. c. in Birginta, Moise Todoru m. p., parocu gr. c. in Colunu, Paulu Popu, m. p., parocu la Borta, Nicolae Popoviciu, m. p., economu, Tom'a Danila, m. p., cantoru si prop. in Siur'a mica, Mateiu Bunea, m. p. parochu g. c. in Tilisca, Basiliu Comanu, m. p., parocu g. cat., Ioane Clainu, m. p., parocu g. c. a Sadului. Paulu Lelu, m. p., Parocu in Saldorfu, Pavelu Furca, m. p., docente, Ioane Bailla, m. p., docente, Petru Bradu, m. p., parocu si prop. in Orlatu, Zacharia Popu, m. p., economu in Orlatu, Sofronu Bradu, m. p., economu d'in Orlatu, Nicolae Oprisioru, m. p., economu d'in Orlatu, Chiricu Crecana, m. p., docente ces. reg. Simione Lolaiu, m. p., econ. in Orlatu, Iuonu Barse, m. p., econ. d'in Orlatu, Davidu Fulcia, m. p., econ. d'in Orlatu, Petru Munteanu, m. p., econ. in Orlatu, Iuonu Stoja, m. p. econ. d'in Orlatu Petru Stoja, m. p., econ. d'in Orlatu, Ioane Parola, m. p., econ. d'in Orlatu, Ioane Gaine, m. p., econ. d'in Orlatu, Petru Tebanu, m. p., econ. d'in Orlatu, Irimie Banciu, m. p., docente si economu, Dumitru Tatu Titoru, m. p., econ. in Sadu, Iuonu Oni Gieobu, m. p., econ. d'in Orlatu, Ioniu Seru Gischoy, m. p., econ. d'in Orlatu, Dumitru Musca, m. p., econ. d'in Orlatu, Simeonu Oprisioru, m. p., econ. d'in Orlatu, Georgiu Sasu, m. p., econ. d'in Orlatu, Petru Comanu Popa, m. p., econ. d'in Orlatu, Teodoru Verde, m. p., econ. d'in Orlatu, Petru Flore, m. p., econ. d'in Orlatu, Moise Vacariu, m. p., econ. d'in Orlatu, Stanu Dordia, m. p., proprietariu d'in Orlatu, Iuonu Moga, m. p., econ. d'in Orlatu, Georgiu Moga, m. p., econ. in Orlatu, Simionu Daina, m. p., econ. d'in Orlatu, Iuonu Mocu Popu, m. p., econ. d'in Orlatu, Petru Giscoiu, m. p., econ. d'in Orlatu. (76.)

(Va urma.)

ROMANIA.

Espunerea de motive

Proiectulu de lege intocmitu pentru infiintarea unui portu la Marea-Negra, votatu in sedintia d'in 9/21 martiu.

Domniloru Deputati!

Crearea unui portu in Marea-Negra, este ceruta cu mai multu cu catu situatiunea noastra simte d'in ce in ce mai multu trebuinta de a-si-cea midiloce noa de dezvoltare si intru intro cale mai larga de activitate comerciala.

Cu reintorcerea partii Basarabiei cedata prin tractatul de Paris, Romania'a posedo e insemnata intendere de tiermu

la Marea-Negra in catu totu Romanulu s'a simtitu fericitu de a potè avè unu accesu directu la Mare, calea universalu a comertului totoruru natiuniloru.

Pentru a ajunge la realizarea acestoru legetime sperantie, guvernulu s'a preocupatu de alegerea unui locu pe tiermulu Romauu alu Marei pentru asediarea unui portu destinatu a servi de debusieu bogatieloru agricole ale tieriei nostre in totu timpul candu navigatiunea aru fi intrerupta pe Dunare. —

In acestu sfersitu guvernulu precedentu s'a adresatu catra d-lu Hartley Inginerulu siefu alu comisiunii Europene a Dunarei, care fiindu de mai multi ani in studie pentru ameliorarea navigatiei gureloru Dunarei, cunoscea mai bine de catu ori care altulu imprejurarile locale ale Marei-Negre despre Romani'a si era mai bine de catu ori cine in stare a da ranseguimentele cele mai positive pentru alegerea locului unui asemenea portu; si incheiandu acordulu convenitu cu dlui in aceste, Domnia sa cu raportulu d'in 12 Decembre 1864, a aretatu, ca dupa esaminarea ce a facutu tiermulu Marei, loculu celu mai favorabilu pentru infiintarea acestui portu aru fi tiermulu sinului Ibriani fiindu ca presinta mai multe avantaje, atatu d'in punctulu de vedere maritimu care e favorisatu, de venturile obicinuite, catu si d'in acel'a alu navigatiei inasa-si a Dunarei.

Digurile acestui portu care se voru construi de lemnu de stejaru si anrosimentu (petre aruncate) voru avè, celu de la nordu lungimea de 2,050 picioare seu 625 metri si celu de la sudu 1400 picioare seu 427 metri.

Braciulu Chili'a vechia a Dunare, de josu romana, atatu de frecuentata ordiniora ar remane inchisa prin potmolirea gureloru sale, daca nu s'aru utilizat pe tota partea navigabila, puinduse in legaturi cu portulu propusu; D-lu Hartley apreciindu avantajele vecinatatii acestui portu cu susu pomenitul braciulu Chili'a prin unu canalu navigabilu pe o lungime aproape de 14 kilometri, avendu largimea apei de 72 picioare si adancimea de 6 picioare, si astu-feliu tote vasele maritime ce ar intru in portu ar potè continua navigarea pe Dunare in susu.

Pe langa aceste lucrari d-lu Hartley a propusu a se mai infiintu in coltiulu sudu alu lacului Cunducu si unu mare basinu interioru pe o lungime de 2,000 picioare, largimea de 600 si adancimea de 18 picioare, er' intrarea de dinaintea portului se aiba lungimea de 200 picioare si largimea de 150, si se fia incunjuratu de cheiuri, radicate cu 9 picioare d'asupra Marei.

Tote lucrurile aci enumerate prin ante proiectulu intocmitu de d-lu Zuginer Hartley s'au evaluatu aprocsimativu la sum'a da lei vechi 22,500,000.

In faci'a celoru aci espuse si convinsu, ca si D-niele Vostre recunosceți ca si tota tiera importanta si folosulu ce va trage comertulu nostru nationalu de la infiintarea acestui portu, am si intocmitu anecsatulu aci proiectu de lege prin care se propuno infiintarea acestui portu, canalu si basinu; si sum siguru, ca onorabil'a Adunare, i va da atentinnea convenita, si in urm'a desbateriloru la care va fi supusu i va da convenit'a aprobare, catu dupa cati-va ani de lucru se se pota dotu tier'a cu acestu portu care tende la dezvoltarea avutiei nostre nationale

Ministru, P. Donici.

Proiectu de lege

Pentru Crearea unui portu la Marea-Negra.

Art. 1. Se declara de utilitate publica deschiderea unui portu la Marea-Negra, cu unu canalu de navigatia pana in Dunarea in braciulu Chili'a.

Art. 2. Acestu portu si acestu canalu voru portu numele Domnitorului Romaniei Carolu I.

Art. 3. Guvernulu este autorisatu a intrepinde lucrurile necesarii prin modulu ce se va socoti mai nemeritu, adica; prin concesie, intreprise au regie.

Art. 4. Candu lucrurile ar urma a se face priu intreprise au regie, se va efecta la acest'a atatu resursele banesci de care s'ar potè dispune, si care se voru prevedè in budgetulu Ministeriului Lucrariloru publice, catu si braciule de lucru disponibile de soldati si arestanti.

Art. 5. Pentru acoperirea acestoru cheltuiete se va potè statornici tace asup'a navigatiei.

Art. 6. La casu candu lacrarile s'aru esecuta prin concesie, se va potè acordu concesionariloru dreptulu de perceperea tacseloru pe unu timpu limitatu si in raportu cu costulu infiintarii lucrariloru.

Concesi'a va face obiectulu unei anume legi.

Art. 7. Concesi'a se va potè face si candu esecutarea lucrariloru ar fi deja inceputa prin intreprindere seu prin regie, concesionarii voru primi la asiè casu lucrurile esecutate de guvern.

Art. 8. Guvernulu va potè asemenea, candu ar crede utilu, a infiintu o societate anonima pentru intrunirea capitaluriloru necesarii la esecutarea aceloru lucrari in care societate Statulu va intru ca actiunariu pentru capitalulu cu care va fi contribuitu la esecutarea lucrariloru.

Ministru, P. Donici.

Caletori'a Mariei Sale Domnitorului.

Plecandu d'in Bacau, Luni la 8 Apriliu, Maria Sa, la orele 4 fara 10 minute, a sositu la Tergulu-Frumosu, unde a avutu, ca pretutindeni, o primire minunata. La Miclausiani, domni proprietari Mathei si George Sturdza intempinara pe Maria Sa si amenduoi fratii calari, insociti de o escorta numeroasa, urmara pe Maria Sa pana la Strung'a. La podu la Siretu o numeroasa multime cu stindarde tricolore esira inaintea Mariei Sale si lu condusera pana la Tergulu-Frumosu,

in midilocolu urariloru entusiaste de buna-venire, in trecerea inaltmei Sale pe d'inaintea Miclausianiloru se detera mai multe salve

La marginea districtului, D. prefectu impreuna cu unu protoiereu tramisu d'in partea P. S. S. Mitropolitului, si unu numeru insemnatu de locuitori venira in calea Mariei Sale si lu insotira pana in orasiu, unde Maria Sa fu aclamatu de numerosi orasiani si de profesori cu scolarii loru. Aci Maria Sa pana se se schimbe caii, statu in sal'a telegrafului. In totu timpul acest'a, clopotele sunara la tote bisericile.

In Iasi Maria Sa sosi la 7 ore. Primirea ce i se facu aci fu d'in cele mai splendide. Se pote dice ca totu orasiulu se transportase in calea Mariei Sale. Pe feciele totoruru orasianiloru se citia bucuria de deplina fericire ce incercau vedindu pe suveranulu Romaniei in midilocolu loru, si aclamarile, urarile entusiaste si unanime ale multime probau jcu taris si de asta data, amorea si devotamentulu profundu de care suntu petrinsi cetatenii Iasiani pentru august'a persona a Mariei Sale.

La bariera, unde se aflau insirate artileri'a, gendarmii si dorobantii, Maria Sa fu primitu de consiliulu comunale, in fruntea caruia era d. primaru alu urbei, care presinta Mariei Sale, dupa traditiunalulu obicei, pane si sare. Totu aci se afla si d. prefectu alu orasiului insocitu de unu publicu forte numerosu, portandu flori si stindarde tricolore. In timpul acest'a, de pe delulu Copoului se dau salve de tunuri pe candu clopotele totoruru baserficiloru, despicaudu aerulu cu sunetulu loru imposantu, faceau unu coru marstiu amestecate cu urarile multime si ale trupeloru d'in garnisona, asediata in siru de la Pascanu pana la santa Mitropolia, in trecerea Mariei Sale.

La intrare in santa Mitropolia, Maria Sa a fostu intempinatu de P. S. S. Mitropolitulu, insocitu de duoi archierei, de archimandriti si preoti. Aci se celebra unu Te Deumu in onorea Mariei Sale, dupa terminarea caruia Maria Sa se urea in palatul Mitropoliei, unde primi felicitarile totoruru functionariloru. La prandiu Maria Sa invita 26 persone d'intre cetatenii si functionari.

Si in acesta caletoria, ca in tote cele-lalte, Maria Sa a culesu ori pe unde a trecut, acele atingatorie semne de profunda amore ce Maria Sa sciutu inspira fia-carui cetatianu de la primul momentu, amore care nu face de catu a se intari d'in ce in ce mai multu in inim'a Romaniloru, cari d'in di in di venera si apretieza marile virtuti si inaltele calitati ce distingu pe Suveranulu iubitulu alu Romaniloru. „Monit.“

Noutati Straine.

FRANCIA. Acalemia francesca era-si a primitu in sinulu seu pe unulu d'intre cei mai eminenti juristi ai Franciei, pe Juliu Favre. Noulu membru alu academiei se introduse prin o cuventare serbatoresca, plina de logica si elegancia, in care mai nainte de tote aduse ovatiuni antecesoriului seu, filosofului si istoricului Victoru Cousin. Aperandu cunoscut'a doctrina a lui Cousin, ca filosofu moderna nu se pote separa de spiritulu crestiunismului, renumitul oratoru opusetiunalu condamn'u tote teoriile contrarie, ca nisce erori funeste a le presintelui, precum e materialismulu generatiunii mai tenere, si ateismulu, la care conduce acel'a. Diatrib'a acest'a in contra necredintiei tempului mai nou face partea cea mai interesanta si mai splendida d'in cuventarea lui Juliu Favre, carea o reproducemu si noi in estrasu, in catu ne concede spatiulu. „Dummedieu, a carui icona nedelebila o conserva sufletulu meu celu nemeritoriu, ddielu acest'a, care in consciinta mea se pronuntia prin ratiunea mea, e ddielu spiritului si alu adevurului. Elu m'a facutu inteliginte si liberu, si antaia lege, ce mi-a intiparitu-o, e stim'a intielegintiei si a libertatii mele. Detorinta mea cere, se refusu totu, ce condamna ratiunea mea. Pentru aceea principiulu nedependintiei absolute a cugetului, corespundietoriu principiulu nedependintiei consciintiei, e santitu prin legea civila. O spunu fara reserva, sinceritatea intentioniloru aceloru-a, cari despretiuescu ratiunea, fia pusetiunea loru catu de inalta, e mai periculosa, de catu teoriile materialistice. Societatea se conduce numai prin scepticismulu loru. Conducatoriulu nostru in situatiunea acest'a neplacuta pote fi numai sciintia filosofica. Acest'a nu opune anatemei alta anatema, ca pretinde numai dreptulu de a via, va se dica, de a fi libera si sincera. Stimandu religiuile ea nu pote abdice de dogmele sale. Adevurul n'are de a se teme de control'a ratiunii. Dar cine nu recunosece invetiaturele reformei neincungiravere si salutarie? Geniulu lui Chateaubriand le-a presentitu, candu scris, ca „etatea politica a crestiunismului se apropia de fine, etatea lui-filosofica incepe.“ Religiunea si filosofu si-au fontan'a loru in ddiu, amendoue se voru intruni, intornandu-se la ddiu pe aceea-si carare, pe cararea sciintiei si a libertatii.

Se dorimu, ca calea acest'a se se deschida catu de curundu pentru patri'a noastra. In lumea moderna natiunile numai asiè potu fi potinti, daca voru fi libere si religiose. Religiose numai asiè potu fi, daca credintia loru va fi luminata prin ratiunea liberata de tote catusiele. Convingerea acest'a e sufletulu vietiei mele. Onorea, ce mi-ati facutu dvostre, o referu la nobila flamura, carea o sustienu cu mandrie, si pe

a cărei pături gloriose geniulu Franciei a scrisu de multu ambele devise: Libertate filosofica si politica."

ITALIA. Foiele italiene, in majoritatea lor, referescu pe scurtu despre festivitățile de insuratiune a principelui Umberto; câte-va foie democratice imnorea de totu acestu evenimentu, altele éra-si discutata cercustarea, că Rusi'a nu s'a reprezentatu personalmente prin nici un membru alu dinastiei sale. Unu corespundinte alu diariului d'in Milanu si-o explica acést'a in modulu urmatoriu: „Ve veti aduce a minte, cu căta tenacitate s'a sustienutu la ordinea d'flei faim'a despre casatori'a principelui Umberto cu principes'a de Leuchtenberg. Faim'a acést'a si-multiamesece existintia sa numai staruintieloru unei dame, de a storce de la principele Umberto unu respunsu pozitivu, afirmatoriu séu negativu. Principele inse a sciutu incungiuură tota ocasiunea, de a se deschiară in obieptulu acest'a. Asiè trecura cinci ani, pana se anunția oficialmente casatori'a principelui cu Margareta de Genu'a. In urmarea acést'a respektiv'a dama sê fia mediu-locitu la tiarulu Rusiei, ca sê remana indiferente fatia cu acésta festivitate; pentru pacea interna a familiei sale tiarulu a implinitu dorintia acelei dame."

GERMANIA. Regele Prusiei deschise in 17 l. c. parlamentulu de vama alu Germaniei cu urmatoriulu mesagiu;

Onorati domni ai parlamentului germanu de vama! Patru-dieci de ani au decursu dela infintiarea acestei reuniuni, care intra astadi in una era noua a dezvoltării sale. Inceputulu a fostu micu, fiindu inse reuniunea condusa de staruintiele poporului germanu pentru libertatea comunicatiunii interne, cu ajutoriulu ideei natiunale, carei idee a datu expresiune, s'a estinsu pe incetulu peste partea cea mai mare a Germaniei. Reuniunea acést'a a creatu intre membrii sêi comunitatea intereselor, cari au trecut prin probe grele, si asiè si-a eluptatu in comerciulu universalu una pusetiune, la care totu germanulu cautu cu indistulire. Organizatiunea acestei reuniuni prin ingrijirea regimurilor, cari au facutu parte d'intr'ins'a, in decursulu timpulu s'a urcatu la unu gradu inaltu alu dezvoltării. Pentru viitoru inse n'a potutu corespunde nici dorintieloru, nutrite de legelatiune pentru dezvoltarea rapede a comunicatiunii si pentru universalitatea ei, care totu mai cresce, nici dorintieloru indreptatite ale poporului germanu, ca sê pota lua parte activa la acésta legelatiune. Schimbările, prin cari a trecut vieti'a politica si economica a Germaniei, pretinde dezvoltarea organizatiunii primarie a reuniunii de vama, si fructulu dezvoltării naturale e astadi adunarea reprezentantilor intregei natiuni germane, pentru a deliberă despre interesele economice comune ale Germaniei.

Deliberarea acést'a in sensulu tratatului d'in 8 iuliu a. c. se va estinde preste tote ramurile legelatiunii comune, si potemu promite, că preste putiennu Meclenburgulu si Lubeculuca voru face parte d'in acésta reuniune. In lini'a prima se va pertrată regulara referintieloru comerciale cu tieretele invecinate, cari prin consanginitate si alte interese materiale stau in legatura strinsa cu Germani'a.

Tratatulu de vama, inchiaiatu cu Austri'a in 9 martiu a. c. va sierbi spre usurarea comerciului reciprocu, urgita in decursulu multoru ani, si ne va oferî spriginulu necesariu pentru dezvoltarea urmatoria.

Legea despre modificarea ordinei de vama va fi chiamata a delatură procedur'a de vama, care nu mai corespunde comerciului, si va pune basa pentru revisiunea generala a legelatiunii de vama.

Modificarea detaiata pentru repartirea uniforma a dării de tabacu, pre cum si modificarea tarifei de vama, va fi chiamata, sê inainteze libertatea comerciului in intrulu reuniunii si fatia cu tieretele straine, si sê dee aventu intereselor finantiarie ale staturilor reuniunei.

Unu tratatu de comertiu si navigatiune cu Spani'a intregesce proieptele, prin cari reuniunea de vama in anii d'in urma a intratu in drepturile reciproce ale natiunilor, cari se bucura de favorulu celu mai mare.

Sumsiguru, că dvostre on. domni, ve veti apucă de deslegarea acestoru cestiuini grave cu spiritulu acéla, care a insufletitu pe regimu, candu s'a invoitu la tratatulu acest'a, pe a carui basa sunteti conchiati dvostre, si care a condusu de atunci incoce pertratări e consiliului confederatiunii.

Tieneti nainte ochiloru interesele comune ale germaniloru, intreveniti d'in acestu punctu de vedere in interesele separate, si aptivitatea dvostre va fi incoronata de sucesu, cu care veti castigă recunosciintia natiunii.

Relatiunile amicabile, ce le sustiennu regimurile germane cu tote poterile d'in afara, ne indreptatiեսcu a crede, că spre dezvoltarea bunastării natiunale, a carei cultivare a adunatu astadi pe reprezentantii

soiurilor germane, sunt asigurate binecuvântările păcii, pentru a carei aperature s'au aliatu staturile germane, si fiti incredintiati, că poporulu germanu cu ajutoriulu lui ddiu va potè contă in totu tempulu pe poterea sa intrunita.

AMERICA. Procesulu in contra presiedintelui Johnson decurge forte pe incetulu; procedur'a americana de justitia pretinde, sê se asculte o multime mare de martori pro si contra, afara de aceea distanti'a intre Europ'a si Americ'a e atātu de mare, in cătu noi suntemu căte cu doue septemane nainte pertratărilor, candu telegrafulu marinu ne anuntia puncte mai insemnate de incidintia. Scirile postale mai prospete, datate d'in Newyork, 8 l. c. contiennu urmatorielle: In 4 l. c. s'au immanuatu tribunalului mai multe adevieri d'in partea referintiloru pentru diurnale, spre a statori acurateti'a in cuventările presiedintelui, cu cari a condamnatu congresulu si pre conducatoriuli radicali. S'a mai adausu si epistola lui Johnson cătra M' Culloch, in care dechiară, că suspensiunea lui Stanton, si denumirea generalului Grant, ca ministru interimisticu de resboiu, s'a facutu in consunatia cu legea pentru ocuparea oficielor. Prin aceste s'a inchiaiatu actulu de acusatune, sustienendu-si procuratorulu statului dreptulu, de a produce si alti martori in casu de lipsa. S'a propusu, sê se amene continuarea pertratării, pana in 9 l. c., pentru ca advocatii sê aiba tempu a pregati aperature; senatulu a primitu propunerea acést'a cu 37 voturi contra 10.

In siedintia d'in 9 l. c. generalulu Butler comunica tribunalului, că reprezentantii acusatunii nu voru mai produce alti martori, Advocatulu Curtis incepu aperature presiedintelui cu ocuventare lunga; elu sustiene că legea pentru ocuparea oficielor nu se pote aplica la casulu lui Stanton, pentru că acést'a nu e denumitu de Johnson, ci de presiedintele Lincoln. E adeverat, că denumirea acést'a s'a intaritu de senatu, pentru aceea inse Stanton nu e indreptatitu a continua functiunile sale si supt altu presiedinte. Legea aceea se pote explica in multe feliuri. Johnson a lucratu in sensulu explicatiunii adoptate de cabinetulu sêu si de consiliarii sêi constitutiunali. Acusatiunea, că Johnson ar fi conspiratu a influintiă asupra generalu-maiorului Emory, ca sê vatem legea de armata, se baseza pe o presunptiune, care nu e spriginata prin evidintia. Cuventările lui Johnson nu denuntia congresulu, ci numai majoritatea domnitoria in acésta corporatiune. Aperaturii presiedintelui producu, ca martoru, pe generalu-ajutantele Thomas; acusatarii protesteaza, senatulu inse cu 42 voturi contra 10 se dechiară pe langa parerea aperaturiloru. Thomas marturisesce, că presiedintele nu i-a impusu, sê intrebuinteze amenintiări sêu fortia pentru a ocupa ministeriulu de resboiu, recunoscce inse, că d'insulu supt responsabilitatea propria a amenintiatu, că va intrebuintia si fortia; mai departe marturisesce, că Johnson in siedintiele cabinetului l'a recunoscutu de secretariu ad interim in ministeriulu de resboiu.

PORTUGALIA. In tratatulu de comertiu si navigatiune, inchiaiatu intre Portugali'a si republic'a negriloru Liberi'a, a carui ratificatiuni s'au schimbatu numai de cătu, se afla unu articlu, care condamna comerciulu cu sclavi, si-lu pune intr'o linia cu pirat'a.

Asemene tratatu a inchiaiatu Liberi'a si cu republic'a Hayti, asiè dara comerciulu acelu scandalosu e inferatu de trei natiuni, ca pirat'a. Angli'a, Hollandi'a, Staturile-Unite si mai multe alte staturi inca l'au condamnatu.

Varietati.

** (Procesulu pentru asasinare, urditu contr'a domnosioru Iuli'a Ebergényi) s'a finitu in 25 l. c. Acusat'a fu judecata la inchisore grea de 20 de ani, asprita cu inchisore separata de una septemana la anu, la perderea nobilime si acoperirea speselor procesuali. Acestu procesu, ce a atrasu atentiunea pressei intregi, se va descrie mai pre largu in unulu d'in nrii mai de aproape ai acestui diurnalu.

** (Rozsa Sándor e amnestiatu.) Diariulu oficialu magiaru „Budapesti Közlöny“ publica consemnarea aceloru individi, cari cu ocasiunea evenimentulu imbucuratori in sinulu familiei imperatesci s'au prezentatu Maicstetei sale d'in partea ministeriului pentru amnestiare, si s'au si amnestiatu. Intre acesti-a aflămu si pe renumitulu capitanu de hoti Rozsa Sándor.

** (Proclamatii agitatorie.) Impartesimu dupa foi'a „Szegedi H.“ nescce intemplări, cari pentru noi sunt totu atâte-a documinte, că-ci dovedescu scopurile si tendintiele acelor'a cari nu inceta a ne acusa si a ne botezà de „agitatori.“ Eca ce scrie mentiunat'a foia despre starea lucrurilor de acolo: In demaneti'a d'in marti-a trecuta s'au aflatu lipite nenumerate proclamatii agitatorie, cari cu privire la cuprinsu sunt mai infocate decâtu cunoscutele proclama-

tiuni a le lui Asztalos. Stilulu si scrisorea acestoru proclamatii areta că sunt elucrate de o mana eesciata, si desu cuprinsulu loru e diferitu, direptiunea totu aceea-si, si se cunosce, că tote au esitu d'in o tribra. Scrisorile ce porta titulu „Revocatiune!“ Si „Sun Cetatiani!“ se incepu cu versulu „Revolutiunariu alu lui P. töfy. Éra un'a d'intre aceste-a cuprinde urmatorielle parut interesante. „Sê ne adunămu sub stegulu sdrobotoriului catneloru, — sub stegulu lui Cosintu! patri'a e in periclu, sê ascultămu de acei-a, cari se ingrasiu d'in sangele poporulu seracu: numindu espresu intre acesti-a pre Deák si P. czel s. a.

** (Linia ferata Aradu-Timisior'a.) Prelucrările pentru linia ferata de la Aradu la Timisior'a se voru incepe in luna lui maiu, celu putiennu asiè se vorbesce; in aceea-si lunu anululu viitoru se va deschide linia pentru comertiu si transportulu personelor.

** (Unu monumentu polonu in Svitier'a.) Conteplau Plater aduce la cunosciintia publica, că in ver'a acéste se va radica unu monumentu pe unulu d'intre cele mai frumoase puncte de pe malurile lacului de Zürich, pre culmile la Rapperswill; monumentulu acést'a e dedicatu Poloniei, si protestatiune pentru drepturile ei neprescriabile, si va consisti d'in o columna de 28 urme de marmoru negru, postata pe trei trepte de granitu si incoronata de unu vulturu cu aripintinse. Partea inferiora va contienē inscriptiuni istorice pe patru table, si insemnele Poloniei. Conteplater se adresează cătra toti acei'a, cari se intereseza de caus'a Poloniei, ca spriginesca intreprinderea acést'a.

** (A esitu de suptu tipariu) calendaru basericescu anululu besiu 1868. urmatu de man'a lui Damaschiu. Séu sciintia prin care pote gasi pe inchieturile degelatoru pascal'i ori carui anu: Adica Pascele si tote Dominicile si preuna cu glasurile si Evangelielle loru, nascerea si stirbia luminiloru si in fine tote serbatorile de peste ori ce anu cutu séu viitoru, compusa de Archimandritulu Nichiforu sorulu Eparchiei santei episcopie Buzeulu.

** („Vade Mecum“) Vina cu mine. Colectiune d'in simile si reflexiunile morali a le duclui de la Rochefoucault Fontenelle dice in un'a d'intre masimile sale, că: „Anu face pre omu, omu.“ Acesta massima esprime unu adevar psihologien; pentru că anim'a fiindu sorgintele simtiuniloru — in urm'a acestoru-a se facu faptele, si faptele ratiunere suntu atributele adeverate ale omului. Asiè dara trebuie se intereseze fiesce cine de atare conducatori, care este comatu pentru alu conduce pe calea, pe carea ca omu trebuie proceda spre a fi feric, si a face si pre altii placuti in societate. Astfelu de chiamare are colectiunea sub titulu in frunte. Deci subscrisulu — nu d'in atare ambitiune de a te in numerulu celoru, cari se distingu cu produse literare, numai pentru de a conlucrà cătu de pucinu la inaintarea tielesuale a natiunei sale — si-a luat sarcin'a a culege, titulu amintitu in frunte, una colectiune d'in opurile litereturei france, cari se tiennu de sfer'a produselor animiei.

Colectiunea acést'a contiene 582 de masime si reflexiunere morali. Va contienē circa 6 cole in formatu de 1/16. Pretulu — pe calea prenumeratiunii — este 30 cr. v. a. era in 50 cr. v. a. M. On. Dn. Colectati la 10 esemplare li-se gura unulu gratis pentru bunetatea, ce voru vol a desu intru culegerea abonantiloru. Tempulu de prenumeratiune inclusive pana la finea lui Maiu a. c. si opsioralu aparē cu finea lui Iuniu. Bani de prenumeratiune — in tote francate — suntu a se tramite deadreptulu la succesoru Gherla la cancelari'a comitatense. Gherla, la 18 aprilu la Teodoru Manu, v. notar. comit. j

** (Advocati noi.) Cu bucuria inregistrămu, că murrulu advocatiloru romani s'a mai imultitu cu DD. Vasiliu Ignatu d'in Bihari'a, Nicolau Nilvanu d'in titulu Satumarelui si Saba Fercu d'in cottulu Aradu, cari depusera censura in sambat'a trecuta. Li urămu succesulu, pre nou'a cariera!

(2-3) Publicatiune.

In urm'a legii votate de corpurile legiuitorie Romanie pentru infintiarea de drumuri judetievecinale in tote judetiele, fiindu necesitate de 30 gineri geometri, cari sê fia insarcinati cu constructiunea unoru asemenea drumuri, se publica spre scutitoruru acelor'a, cari aru vol a se angaja in asemenea calitate, de a se presentă la Ministeriulu Lucrărilor publice in Bucuresci in terminu de trei lune de d' di spre a fi numiti in acele posturi.

Conditiiunile de admisibilitate sunt:

1-a. A fi de natiunalitate Romanu.

2-a. A probă că a absolvitu cu succesu corurile vre-unei scole speciale de ingineria si că a aplicatu aceea specialitate séu că a functiunatu ca cieri de geniu in vre-o armata.

3-a. Retributiunea ce li se va accordă este de 300 franci efectivi pre luna afara de cheltuielile transportu.

Ministru P. Doniciu

Bucuresci 28/9. apr. 1868.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALEXANDRU ROMANU.